

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 30 januari 1924 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om tillägg till fjärde stycket av 5 § i förordningen med tull-taxa för inkommande varor.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 16, har herr *Lindberg* föreslagit, att till fjärde stycket i § 5 av förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 måtte tilläggas orden: »dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag», och att fjärde stycket alltså måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Tullfrihet, varom i denna paragraf sägs, gäller icke för varor, som i handelsavsikt införas vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställt arbete, ej heller för varor, som av handlande eller för handlandes räkning införas, såvitt de äro av de slag, med vilka han idkar handel; dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag.»

I motiveringen till det nu återgivna förslaget har motionären erinrat om den proposition (nr 114) med förslag till åtskilliga ändringar i gällande tulltaxas bestämmelser rörande gränstrafiken mot Norge, vilken förelades 1922 års riksdag.

Den viktigaste av de i nämnda proposition föreslagna ändringarna avsåg, att vissa lättnader skulle införas för gränshandeln söder om tullstationen i Mitandersfors i Värmland, beträffande vilken del av gränsen genom förordningen den 16 maj 1906 all tullfrihet upphävts. Propositionen hade emellertid avseende även å gränshandeln norr om Mitandersfors, bland annat i följande hänseende. Enligt § 5 i tulltaxeförordningen är tullfrihet icke medgiven för varor, vilka införas i handelsavsikt. I denna regel föreslogs genom propositionen den inskränkningen, att generaltullstyrelsen skulle erhålla bemyndigande att för särskilda fall medgiva undantag för dylika varor. Förslaget i sistberörda del hade tillkommit med hänsyn till förhållandena i vissa av de nordligaste gränstrakterna. Från befolkningen i nämnda trakter hade nämligen framhållits, att vissa lanthandlande därstädes vore hänvisade till att hämta sina för avsalu avsedda förnödenheter i Norge, varför något prin-

Utskottet.
Proposition
114/1922.

cipiellt skäl för bibehållande i sådana trakter av berörda undantag från bestämmelserna om tullfrihet icke förefunnos.

I fråga om den myndighet, vilken bestämmanderätten angående tullfrihet vid dylik införsel borde tillkomma, hade departementschefen till statsrådsprotokollet i ärendet anført, att avgörandet av ärenden rörande sådan tullfrihet syntes kunna ofta förutsätta utredningar av den art, att underordnad myndighet icke förmådde att på egen hand tillfredsställande verkställa desamma, samt att departementschefen med hänsyn härtill ansåge, att dylika frågor icke borde prövas av de lokala tullmyndigheterna utan borde hänskjutas till generaltullstyrelsen.

*Motion II:217
år 1922.*

I en av de motioner, som väcktes i anledning av omförmälda, vid 1922 års riksdag framlagda proposition (motionen nr 217 i andra kammaren), föreslog samme motionär, som väckt det nu föreliggande förslaget, sådan ändring i den av Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen av § 5 tulltaxeförordningen, att befogenheten att medgiva undantag skulle tillkomma icke generaltullstyrelsen utan vederbörande tullmyndighet vid gränsen, vilken myndighet därvid skulle följa allmänna anvisningar, som generaltullstyrelsen hade att utfärda i ämnet. Till stöd för sistnämnda yrkande hade i huvudsak anförts, att prövningen av dylika frågor borde vara så anordnad, att minsta möjliga besvär förorsakades, ävensom att det syntes tillräckligt att åt generaltullstyrelsen överlämna bestämmandet av de allmänna riktlinjerna för ifrågasvarande införsel, under det att, beträffande tillämpningen, det borde få bero på de lokala myndigheternas beprövande.

*Bevillnings-
utskottet 1922.*

Bevillningsutskottet, som (betänkande nr 40) i huvudsak förordade bifall till Kungl. Maj:ts förslag, anförde bland annat följande.

Utskottet hade funnit den i nyssnämnda motion föreslagna lättningen vid behandling av ifrågasvarande ärenden kunna ha goda skäl för sig, särskilt beträffande sådana gränstrakter, där den förmån, varom fråga vore, kunde antagas komma att bliva av allmännare betydelse. Utskottet hade emellertid ansett den sålunda föreslagna lättningen icke böra ifrågasättas för andra fall än sådana, där densamma vore nödvändig för att icke den med tullfriheten avsedda nyttan skulle äventyras. Då emellertid någon utredning i sistnämnda hänseende icke stått utskottet till buds, men utskottet å andra sidan icke funnit lämpligt, att den utvidgade tullfriheten i övrigt fördröjdes av en sådan utredning, hemställde utskottet, att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag även i den ifrågasvarande delen, i sin skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning av frågan, huruvida och i vilken omfattning den i Kungl. Maj:ts förslag beträffande § 5 tulltaxeförordningen generaltullstyrelsen tillerkända befogenheten att medgiva undantag från den i samma paragraf meddelade bestämmelsen beträffande fall, då tullfrihet icke ägde rum, skulle kunna överflyttas till lokala tullmyndigheter, samt att Kungl. Maj:t ville, därest utredningen därtill föranledde, för riksdagen framlägga förslag i ämnet.

I en vid betänkandet fogad reservation yrkade åtta av de i beslutet del-

tagande avslag å propositionen. Reservationens motivering avsåg emellertid endast de beträffande gränstrafiken söder om Mitandersfors föreslagna förändringarna.

Vid behandlingen av utskottets nämnda betänkande stannade kamrarna i skiljaktiga beslut, i det att första kammaren beslöt att, med hemställan om förnyad utredning i ärendet, för det dåvarande avslå såväl utskottets hemställan som propositionen, varemot andra kammaren biföll utskottets hemställan.

I det memorial (nr 50), som bevillningsutskottet avgav med anledning av kamrarnas sålunda fattade skiljaktiga beslut, anmälde utskottet till en början, att frågan om den av utskottet föreslagna begäran om utredning beträffande den myndighet, vilken bestämmanderätten angående tullfrihet vid införsel i handelsavsikt borde tillkomma, enligt utskottets mening förfallit. I fråga om kamrarnas skiljaktiga beslut i övrigt föreslog utskottet gemensam votering.

Kamrarna, som lade utskottets nyssnämnda anmälan till handlingarna, förrättade enligt utskottets förslag gemensam votering, vilken utföll i överensstämmelse med första kammarens mening. I enlighet härmed avlät riksdagen till Kungl. Maj:t en skrivelse (nr 284) i vilken riksdagen, med hemställan om förnyad utredning i ärendet, tillkännagav, att riksdagen avslagit såväl propositionen nr 114 som utskottets hemställan.

Till stöd för den föreliggande motionen har bland annat anförts, att något behov av förnyad utredning beträffande tullfrihet i de norra gränsområdena vid införsel av varor i handelsavsikt icke föreläge och att riksdagen heller icke ifrågasatt någon sådan utredning. Denna fråga syntes så mycket hellre kunna lösas utan sammanhang med spörsmålet om gränshandeln söder om Mitandersfors, som en reform i det förra hänseendet påtagligen icke vore avhängig av någon motsvarande åtgärd från norsk sida eller fortsatt samråd mellan svenska och norska myndigheter. Vidare har motionären anfört följande.

»Det huvudskäl, som talar för här ifrågavarande förändring i förordningen den 9 juni 1911, är att nu gällande generella förbud mot tullfri införsel av varor i handelsavsikt mycket kännbart drabbar den fattigare befolkningen i gränstrakterna. I saknad av dragare och av ekonomiska resurser för att kunna på en gång införa högsta tillåtna varumängd, vilket är nödvändigt med hänsyn till de höga transportkostnaderna, är den fattigare befolkningen hänvisad att verkställa sina varuinköp hos ortens handlande och kunna med nu gällande bestämmelser där endast erhålla med tull belagda varor. Den nuvarande tullfriheten gynnar således endast de ekonomiskt bäst situerade och motsvarar följaktligen icke sitt syfte. Härtill kommer ett annat skäl, nämligen att med nu tillämpad förordning smygghandel uppmuntras.»

Bevillningsutskottet har inhämtat, att i anledning av den av 1922 års riksdag sålunda framställda begäran, utredning pågår inom handelsdepartementet samt att utredningen, vilken sannolikt icke kommer att föranleda proposition till årets riksdag, avser endast frågan om gränshandeln söder om Mitandersfors.

*Kamrarna
1922.*

*Den föreliggande
motionen.*

*Utskottets
yttrande.*

Den nu föreliggande frågan kan följaktligen upptagas till övervägande utan hänsyn till berörda pågående utredning.

Den ovan lämnade redogörelsen för vad i detta ämne förekom vid 1922 års riksdag giver vid handen, att enighet rådde därom, att med hänsyn till de nordligare gränstrakterna undantag från regeln, att tullfrihet icke gäller för varor, införda i handelsavsikt, borde få medgivas. Vad Kungl. Maj:t i sådant hänseende föreslagit tillstyrktes av bevillningsutskottet; och reservanternas, som yrkade avslag å propositionen, inlade icke någon gensaga mot förslaget i nu ifrågavarande del.

Däremot ställde sig, som ovan är nämnt, utskottet tveksamt till frågan, huruvida och i vad mån bestämmanderätten rörande tullfrihet vid införsel i handelsavsikt borde tillkomma vederbörande lokalmyndighet. Emellertid förordade utskottet bifall till vad Kungl. Maj:t i denna del föreslagit, i syfte att frågan framdeles skulle efter utredning ånyo upptagas till behandling.

I likhet med 1922 års bevillningsutskott har även utskottet funnit, att de skäl, som tala för att tullfrihet må kunna efter prövning medgivas för varor, som över nordligare delar av gränsen införas i handelsavsikt, äro behjärtansvärda.

Huruvida avgörandet bör alltid tillkomma generaltullstyrelsen eller i någon utsträckning lämpligen kan anförtros åt lokal tullmyndighet, därom är utskottet lika litet som 1922 års bevillningsutskott i tillfälle att utan föregående utredning avgiva bestämt omdöme. Detta oaktat har utskottet ansett sig kunna förorda bifall till det föreliggande förslaget, vilket i varje fall är ägnat att väsentligen avhjälpa de olägenheter, som äro förenade med det nuvarande förhållandet, att all införsel i handelsavsikt är avstängd från möjligheten att komma i åtnjutande av tullfrihet.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att fjärde stycket i § 5 av förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor skall erhålla följande förändrade lydelse:

»Tullfrihet, varom i denna paragraf sägs, gäller icke för varor, som i handelsavsikt införas vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställt arbete, ej heller för varor, som av handlande eller för handlandes räkning införas, såvitt de äro av de slag, med vilka han idkar handel; dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag.»

Stockholm den 30 januari 1924.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.